

TEMEL HAREKETLER KONTROL LİSTELERİ GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Ferda GÜRSEL¹ Nebibe YILDIZ¹

Geliş Tarihi: 16.06.2008
Kabul Tarihi: 12.11.2008

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi ve ilköğretim 1-2-3. sınıflarında öğrencilerin yer değiştirme hareketleri ve nesne kontrolü gerektiren düzeylerini daha objektif değerlendirebilmek için kontrol listeleri geliştirmek ve aracın güvenilirlik çalışmasını yapmaktır. Bu çalışmada "Temel Hareketler Kontrol Listeleri" (THKL) geliştirilmiştir. Bu form 2 bölümden oluşmaktadır. I. Bölümde Yer Değiştirme Hareketleri, II. Bölümde Nesne Kontrolü Gerektiren Hareketler bulunmaktadır. Bu çalışmada güvenilirlik katsayısı olarak da bilinen test-tekrar-test güvenilirliği incelenmiştir. Genel olarak incelendiğinde, test-tekrar-test güvenilirliği katsayılarının yüksek olduğu görülmektedir. Buna bağlı olarak elde edilen güvenilirlik katsayıları Temel Hareketler Kontrol Listelerinin güvenilir olduğuna dair bilgi vermektedir. Yapılan test-tekrar-test güvenilirliği $r=.706.982$ arasında çıkmıştır. Yalnızca yukarıdan yakalama $r=.608$ $p<0.01$ ile yerden yuvarlama $r=.469$ $p<0.05$ hareketleri düşük gibi görünse de 1. ve 2. değerlendirme arasında anlamlı bir ilişki vardır. Tüm bu veriler dikkate alındığında, katsayıları Temel Hareketler Kontrol Listelerinin beden eğitimi derslerinde temel hareketlerin gözlenmesinde beden eğitimi öğretmenlerinin kullanımına uygun olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Temel hareketler, Kontrol listeleri, İlköğretim

STUDY OF REABILITY OF FUNDAMENTAL MOVEMENT CHECK LIST

ABSTRACT

The purpose of this study is to develop check list and to do the reliability test of the material in order to assess the pre-school and primary school students of locomotors and manipulation movements. In this study "Fundamental Movement Check Lists" have been developed. This form consists of two parts. There are locomotors movement in the first part and manipulation movement in the second. In this study it has been analyzed the reliability of test- re-test also known as reliability coefficient. Generally, it is obvious that the reliability coefficient is high. The reliability coefficient increased in this base informs that the fundamental movement check lists are reliable. The results of test-re-test reliability is $r=706.982$. Although overhead throw ($r=.608$ $p<0.01$) and rolling (469 $p<0.05$) seems low, there is a significant relation between the first and second measurements. Taking all these outputs into consideration, it is obviously seen that these fundamental movement check lists are applicable to be checked the fundamental movements in the physical education courses.

Key Words: Fundamental Movements, Check list, Primary school

GİRİŞ

Değerlendirme, öğrenme ve öğretme sürecinin bir parçasıdır. Öğrencinin başarısının değerlendirilmesi, gelecekte öğrenme stratejileri ve öğrencilerin motivasyonlarının artırılmasında bilgi sağlar (1). Kaliteli bir değerlendirme, öğrencinin neyi bilmesi ve yapabilmesi gerektiği bilgisini sistematik olarak bir araya getiren öğrenme etkinliğidir. Öğrenciye performansı konusunda bilgi sağlar, gelişimine rehberlik eder (2).

Beden eğitimi dersi öğretme programında odak noktası öğrencidir. Öğrencinin devinişsel, bilişsel, duyuşsal gelişim alanlarındaki kazanımların ölçülüp değerlendirilmesi gerekmektedir.

Gözlem, beden eğitimi derslerinde kullanılan en genel değerlendirme formlarıdır. Özellikle de devinişsel değerlendirme araçları daha çok gözleme dayalı değerlendirme araçlarıdır (3). Öğrencinin nasıl gözleneceği yani hangi kriterlere dikkat edileceğinde anahtar rol oynar. Ancak kazanımlar değerlendirilmeden önce, öğrenci kriterlerin farkına varmalıdır. Kriterler, öğrenciye performans hedeflerini somut olarak gösterir ve mükemmel bir becerinin neye benzeyeceği konusunda bilgi verir. Kriterler öğretmene hedeflerin açık ve anlaşılır olmasını sağlarken, öğrenci performansının değerlendirilmesinde tutarlılık sağlar.

¹ Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Kontrol listeleri hareketlerde ve becerilerdeki yeterliliği değerlendirmek için kullanılan gözlem formlarıdır. Hareketler anında değerlendirilebildiği gibi videoya çekilerek daha sonra öğretmen, akran ya da kişinin kendisi tarafından değerlendirilir.

Kontrol listeleri, herhangi bir konu ya da beceriye ilişkin performansı oluşturan öğelerin, ne kadarının öğrenciler tarafından gösterildiğinin belirlenmesi için uygun bir araçtır. Gözlemci bunları kullanarak öğrencinin performans kalitesini belirler. Sadece iki seçenek vardır "evet" ya da "hayır". Ayrıca geliştirilmesi ve uygulanması kolay olduğu için bütün sınıf düzeylerinde rahatlıkla kullanılabilir (4,2).

Kontrol listeleri, performans kriter listesidir ve aynı zamanda performansın en önemli ve gözlenebilir yanlarını içerir. Kontrol listeleri bir beceri ya da hareketin sonucundan çok ortaya konuluşunun kalitesini değerlendirir. Kişinin yaptığı hareketin daha önceden belirlenmiş hareket şekillerine ne kadar uygun olup olmadığı değerlendirilir (5). Kontrol listesi geliştirilmesi; ölçme konusu olan performansın bütün kritik yanlarının bilinmesini, tanınmasını gerektirir. Bunun için de gözlenecek performansın önceden analizinin yapılması gereklidir (2).

Gallahue ve Ozmun'a göre (6), bir beceri acemice, başlangıç ve olgun seviyelerde yapılır. Vücut hareketlerinin tamamı parçalara bölünür ve kolun, başın ayakların pozisyonu üç farklı seviyede tarif edilir. Örnek olarak sek sek hareketi 3 yaşında bir çocuk için acemi seviyede, 5-6 yaşındaki bir çocuk için başlangıç seviyesinde ve 7 yaşında bir çocuk için ise olgun seviyede değerlendirilebilir. Yapılan beceri çocuğun yaşına göre değil, seviyesine göre değerlendirilir. Böylece çocuğun temel bir hareketi yaptığı ustalık derecesi belirlenir. Çocuk 6 yaşında bir hareketi olgun seviyede yapıyor olabilir. Ama başka bir çocuk 8 yaşındayken bile hareketi olgun seviyede yapamayabilir. Hatta bir harekette hayatının sonuna kadar olgun seviyeye ulaşamayabilir.

Öğrenme alanlarındaki kazanımların birçok farklı alandan olmaları nedeniyle öğretmenlerin farklı türdeki ölçme araçlarını bilmeleri, geliştirmeleri, kullanmaları ve sonuçları değerlendirmeleri gerekmektedir (4,2).

Öğretmenlerin devinışsel alan becerilerinin performans kalitesinde yargıya varmada kullanacağı kaynaklar, beceri testleri, kontrol listeleri, öz değerlendirme formları, dereceli puanlama anahtarları, gözlem formları, çalışma yapıları, günlük uygulama ödevleri, projeler gibi araçlardır (1).

Güncel beden eğitimi programlarında, öncelikli hedefler içinde öğretim programının amacına ulaşabilmesi için ölçme ve değerlendirmenin, öğrenen merkezli ve yapısalcı yaklaşım çerçevesi içinde ele alınması gerektiği belirtilmektedir Bu bakış açısıyla öğrencilerin, öğrenme alanları ve alt öğrenme alanlarına ait kazanımlara ulaşma düzeylerinin öğrenim sürecinde belirlenmesi önemlidir (4). Ancak ülkemizde öğrencilerin öğretim sürecinin başında, öğretim sürecinde ve sürecin sonunda etkin olarak değerlendirilebilmesi için beden eğitimi dersi için ölçme değerlendirme kaynakları kısıtlıdır.

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi ve ilköğretim 1-2-3. sınıflarında öğrencilerin yer değiştirme hareketleri ve nesne kontrolü gerektiren düzeylerini daha objektif değerlendirebilmek için kontrol listeleri geliştirmektir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Veri Toplama Aracı:

Veri toplama amacı ile Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Beden Eğitimi Ders Programı (2007) içeriği doğrultusunda, gözleme dayalı "Temel Hareketler Kontrol Listeleri" (THKL) geliştirilmiştir. Bu form 2 bölümden oluşmaktadır. I. Bölümde Yer Değiştirme Hareketleri, II. Bölümde Nesne Kontrolü Gerektiren Hareketler bulunmaktadır. Bu gözlem formu geliştirilirken Ulrich'in (7), "Test of Gross Motor Development II" ve Gallahue ve Ozmun'un (6), "Fundamental Movement Pattern Assessment Instrument" çalışmalarından esinlenilmiştir. Gallahue ve Ozmun'a göre (6), bir beceri acemice, başlangıç ve olgun seviyelerde yapılır. Bu çalışmada hareketlerin olgun seviyelerine göre beceriler analiz edilmiştir.

Gözlem maddeleri; alanında uzman 3 kişi tarafından "Yer Değiştirme Hareketleri", "Nesne Kontrolü Gerektiren Hareketler" kavramları dikkate alınarak oluşturulmuştur. Kontrol listesi hazırlanırken, beden eğitimi öğretmenlerinin, sınıf öğretmenleri ve ilköğretim ilk kademe öğrencilerinin rahat anlayabileceği bir dil kullanabilmesine dikkat edilmiştir. Bu nedenle kontrol listeleri bir sınıf öğretmeni, bir çocuk gelişim uzmanı ve Türk dili ve edebiyatı uzmanının da içinde bulunduğu hakem grubuna, kontrol listesinde yer alan ifadeler ve yönergelerin Türk diline uygunluğu bakımından da değerlendirilmeleri istenmiştir. Gelen yazılı ve sözlü geribildirimler doğrultusunda bazı maddelerin dili ve açıklığı ile ilgili değişiklikler yapılmıştır. Daha sonra dil bilimci ve ölçme değerlendirme uzmanı tarafından kontrol listesine son şekli verilmiştir.

Verilerin Toplanması:

Veriler; toplam 5 Beden eğitimi öğretmeni, 15 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü son sınıf öğrencilerinden toplanmıştır. Katılımcılara yer değiştirme hareketlerinden yürüme, koşma, sekme, adım al sek, sıçrama, yatay sıçrama, dikey sıçrama, uzun adım koşusu, galop (öne kayma), yana kayma adımı görüntüleri izlettirilmiştir. Nesne kontrol hareketlerden ise tek el alttan atış, yukarıdan atış, alttan yakalama, üstten yakalama, yuvarlama, ayakla vurma, raket ile vurma becerisi görüntüleri izlettirilmiştir. Yedi yaşında iki kız çocuğunun yer değiştirme ve nesne kontrol

gerektiren hareket görüntüleri 5–6 saniyelik görüntüler şeklinde kaydedilmiştir. Her bir hareketin analizi için uzmanlar tarafından oluşturulan kontrol listeleri katılımcılara verilmiştir. Katılımcılar hareketin video görüntülerini izleyip kontrol listelerinde hareketin parçalarının gerçekleşip gerçekleşmediğini işaretleyerek ilk değerlendirmeyi yapmışlardır. Aynı görüntüler 15 gün sonra tekrar izlenerek son test verileri de aynı şekilde toplanmıştır.

Temel Hareketler Kontrol Listesi:

Temel Hareket Becerileri Kontrol Listesi, beden eğitimi uzmanları tarafından yazılmış ve geliştirilmiştir. Temel Hareket Becerileri Kontrol Listesi beden eğitimi programlarının geliştirilmesi için Beden Eğitimi Öğretmenlerine temel hareket becerilerinin değerlendirilmesinde yardımcı olmak amacı ile geliştirilmiştir. Bu form iki bölümden oluşmaktadır. I. Bölümde Yer Değiştirme hareketleri, II. Bölümde “Nesne Kontrolü Gerektiren Hareketler” bulunmaktadır. Her bölüme ilişkin hareketlerin altında o hareketlerin analizi yer almaktadır. Her hareketin nasıl yapıldığını gösteren açıklama o hareketin yanında yazılmıştır. Herhangi bir hareket becerisinin değerlendirilmesinde, yapılan hareketi gözlemleyerek, hareketin gerçekleşme durumuna (gerçekleşti, gerçekleşmedi) göre işaretlemeleri istenmiştir.

Tablo 1. Temel Hareketler Kontrol Listesi

I	Yer değiştirme hareketleri: Vücudu yatay ve dikey yönlerde bir konumdan başka bir konuma mesafe kat ederek hareket ettirme.	Gerçekleşti	Gerçekleşmedi
1	Yürüme: Vücut ağırlığı bir ayaktan diğerine aktarıırken, her iki ayak da yerle temas eder.		
A	Gözler yere doğru odaklanır.		
B	Vücudun üst kısmı dik pozisyonudadır.		
C	Kollar vücudun orta çizgisini çok fazla aşmayacak şekilde yanlarda hafifçe öne geriye hareket eder.		
D	Öndeki ayak, ters taraftaki kol ile aynı yönde salınır.		
E	Her adımda bir ayak geride olacak şekilde, ayaklardan en az biri yerle temas halindedir.		
F	Arkadaki ayak öne gelirken öndeki ayak topuktan ayak ucuna yuvarlanma hareketi yapar.		
G	Ayak ucu karşıyı gösterir.		
2	Koşma: Vücut ağırlığını bir ayaktan diğerine aktarırken her iki ayağın yer ile temasını kesme.		
A	Gözler yere odaklanır.		
B	Vücudun üst kısmı hafif öne eğiktir.		
C	Sırt düz pozisyonda tutulur.		
D	Her iki ayağın geçici bir süre yerle teması kesilir.		
F	Kollar vücudun orta çizgisini çok fazla aşmadan dirseklerden 90 derece ya da daha küçük açı ile bükülü öne geriye hareket eder.		
G	Öndeki ayak ters kol ile aynı yönde salınır.		
H	Bükülü diz vücudun arkasındadır.		
I	Bükülü diz yere paralel hareket eder.		
J	Ayakucu karşıyı gösterir.		
3	Sekme: Ağırlığı bir ayaktan aynı ayak üzerine aktarma.		
A	Gözler öne yere bakar.		
B	Vücut hafif öne eğik pozisyonudadır.		
C	Vücut hafif ve ritmik şekilde hareket eder.		
D	Dirsekler hafif bükülüdür.		
E	Bir ayak yere taban ile basar.		
F	Havadaki bacak dizden bükülü vücudun hafif önünde tutulur.		
G	Yere basan ayak ile yer itilerek ayağın yer ile teması kesilir.		
H	Aynı ayak üzerine basılır.		
4	Adım al sek: Bir adım alma, aynı ayak üzerinde sekme, diğer ayak ile adım alma, aynı ayak üzerinde sekme.		
A	Gözler yere öne odaklanır.		
B	Vücut dik pozisyonda hareket eder.		
C	Dirsekler hafifçe bükülüdür.		
D	Öne bir adım alınır.		
E	Aynı ayak üzerinde sekme yapılır.		
F	Yere temas etmeyen bacağın dizi 90 derece ya da daha geniş açı ile arkada bükülür.		

5	Sıçrama: Vücut ağırlığının bir ya da iki ayakta iki ayağa aktarma.		
5.1	Yatay sıçrama: Bir ya da iki ayak üzerinden öne doğru havalanılıp, ayakların yerle teması kesilip, önde bir noktaya iki ayak ile basma.		
A	Hazırlık çöküşü sırasında kollar arkaya doğru sallanır.		
B	Hazırlık çöküşü derindir.		
C	Yeri itiş sırasında kollar arkadan öne kuvvetle salınır.		
D	Gövde açısı yaklaşık 45 derecedir		
E	Kollar en yüksek noktaya ulaşır.		
F	Ayakların yerle teması tamamıyla kesildiğinde diz, kalça ve gövde gergindir.		
G	Bacaklar birbirine paraleldir		
H	Havalanıp önde iki ayak tabanı üzerine aynı anda basar.		
I	İki ayak yerle temas ettikten sonra hareketsiz kalır		
5.2	Dikey sıçrama: İki ayak üzerindeyken yaylanma hareketi ile iki ayağın yerle temasının kesilip, ağırlığın yukarı doğru taşınması ve tekrar aynı noktaya iki ayak üzerinde basma.		
A	Hazırlık çöküşünde diz açısı 60 ila 90 derece arasındadır.		
B	Kalça, diz ve ayak bileği kuvvetlice gerilir.		
C	Kollar vücudun önünde dirseklerden hafifçe bükülür		
D	Kollar ayakların yerle teması kesildiğinde yukarı doğru kaldırılır.		
E	Gözler hedefe odaklanır.		
F	Vücut tam olarak gergindir.		
G	Ayaklar havalandığı noktaya tekrar omuz genişliğinde dizler bükülü basar.		
H	İki ayak tabanı bastığı yerde kalır		
6	Uzun adım koşu: Koşuya benzer adımları daha uzun atma.		
A	Ritmik bir beceridir.		
B	Bir ayak yeri kuvvetlice iter.		
C	Diğer ayak öne doğru yatay sıçrama yapar.		
D	Havada kalış sırasında her iki bacak da gergindir.		
E	Sıçrama yapan ayak ilk önce yerle temas eder.		
F	Kollar bacaklarla ters çalışır.		
7	Gallop (Öne Kayma): Bir ayak önde diğeri arkadayken, arkadaki ayağı öne getirirken ayakların yerle temasını kesme, havada öndeki ayak ile öne bir adım alıp, arkadaki ayak üzerine konma.		
A	Ritmik bir beceridir		
B	Vücut gergin ve yukarı hareket eder.		
C	Her iki bacak 45 derece bükülüdür.		
D	Öne bir adım alınır.		
E	Arkadaki ayak öndekinin yanında ya da biraz gerisindedir.		
F	Ayakların ikisi birden çok kısa süre yerden kesilir.		
G	Arka ayak ile yere yumuşak bir şekilde iner		
H	Topuk ayak burnu kombinasyonu vardır.		
I	Kollar dengeye yardımcı olmaz serbest hareket eder.		
8	Yana kayma adımı: Gallop'un yanlara yapılması.		
A	Ritmik bir beceridir		
B	Vücut gidiş yönüne yan pozisyonudadır.		
C	Vücut dik olarak yukarı hareket eder.		
D	Kollar dirseklerden hafifçe bükülü yanda sallanır.		
E	Yana bir adım alınır.		
F	Diğer ayak öndekinin yanına getirilir.		
G	Ayakların ikisi birden çok kısa süre yerden kesilir.		
H	Yere yumuşak bir şekilde inerken öndeki ayak ile yana bir adım alınır.		
I	Bacaklar dizlerden bükülür.		

GÜRSEL, F., YILDIZ, N., “Temel Hareketler Kontrol Listeleri Güvenirlik Çalışması”

II	Nesne kontrolü gerektiren hareketler: Herhangi bir nesne ile tutma, atma, fırlatma, kaydırma, vurma, itme gibi kontrol etmeyi içeren hareketlerdir.		
9	Atış: Yukarı ve öne doğru fırlatılan nesnenin yere düşmesi.		
9.1	15.1 Tek el alttan atış: Avuç içinin yukarı doğru olduğu vaziyette elde bulunan nesnenin yukarı ve öne doğru fırlatılmasından sonra yere düşmesi.		
A	Bakışlar hedefe odaklanır.		
B	Sırt düzdür.		
C	Top vücudun önünde tutulur.		
D	Top hangi el ile atılacaksa o ele alınır.		
E	Arkaya sallanan kollar öne doğru gelirken top elden çıkarılır.		
F	Parmaklar karşıyı gösterecek şekilde tutulur.		
G	Ayaklar omuz genişliği mesafesindedir.		
H	Dizler hafif bükülür.		
9.2	Yukardan atış: Elde bulunan nesneyi atış kolu baş seviyesinin üstünde, avuç içi topun arkasında olacak şekilde yere paralel fırlatma.		
A	Hazırlık aşamasında kol arkaya sallanır.		
B	Atış koluna ters dirsek denge için yukarı doğru kaldırılır		
C	Atış dirseği arkadan öne yatay eksenle hareket eder.		
D	Avuç içi topun arkasında olacak şekilde tutulur.		
E	Top elden çıkarıldıktan sonra dirsek yere paralel pozisyona getirilir		
F	Vücudun üst tarafı arkaya alınan kol tarafından yandan geriye döndürülür.		
G	Ayaklar her iki ayak omuz genişliğinden daha fazladır.		
H	Atış koluna ters ayak öndedir.		
10	Yakalama: Bir şeyin elle tutma.		
10.1	Altan yakalama: Atılan nesneyi avuç içleri yukarıyı gösterecek pozisyonda yakalama.		
A	Bakışlar topa takip eder.		
B	Kollar serbest öne doğru uzatılır pozisyonundadır.		
C	Avuç içi karşıyı gösterir		
D	Kollar topun havadaki pozisyonuna göre ayarlanır		
E	Kollar top ile temas ettiğinde dirseklerden bükülerek karna doğru çekilir.		
F	Top parmak uçları ile tutulur.		
G	Başparmaklar karşılıklı tutulur		
H	Parmaklar topu iyi bir zamanlama ile topu kavrar		
I	Dizler hafif bükülür.		
J	Ayaklardan biri diğerinden biraz öndedir.		
10.2	Üstten yakalama: Atılan nesneyi avuç içleri karşıyı gösterecek pozisyonda yakalama.		
A	Bakışlar topa odaklanır.		
B	Top baş üstünde parmakla tutulur.		
C	Parmaklar yukarıyı gösterir.		
D	Avuç içi karşıyı gösterir.		
E	Dizler hafif bükülür.		
11	Yuvarlama: Elle hedefe atılan topun, elden çıkar çıkmaz yere temas edip yol boyu yerle temas halinde ilerlemesi.		
A	Bakışlar hedefe odaklanır.		
B	Vücut öne eğiktir.		
D	Adım duruşu alınır		
C	Kalça hafifçe topun tutulduğu el tarafından geriye döndürülür		
E	Her iki diz bükülür.		
F	Topu tutan el öne doğru salınır		
G	Vücut ağırlığı öndeki ayağa doğru aktarılır		
H	Top havalanmadan yerden yuvarlanır.		

12	Ayakla vurma: Ayak ve bacağın kullanılması ile bir nesneye kuvvet uygulama.		
A	Bakışlar topa odaklanır.		
B	Kollar karşılıklı ters yöne sallanır.		
C	Gövde vuruş esnasında öne bükülür.		
D	Topa vuracak ayağın tersindeki ayak ile bir adım alınır.		
E	Topa vuracak ayak hafif bükülür		
F	Destek ayağı topa temasta bükülür.		
G	Arkadan gelen ayak ile topa vurulur.		
H	Vuruş sonrası vuruş bacağı gergindir		
13	Raket ile vurma: Bir araçla ya da elle herhangi bir nesneye kuvvet uygulama.		
A	Sopa iki el ile tutulur		
B	Topun geldiği yöne doğru gövde döndürülür.		
C	Vücut ağırlığı arkadaki ayağa verilir		
D	Kalça geriye döndürülür		
E	Top sopaya yaklaştığında ağırlık öndeki bacağa aktarılır		
F	Top sopaya vuracağı esnada sopa yere paralel pozisyonudadır		
G	Sopa ile topa vurulduktan sonra sopa vücudun önüne gelir		

Verilerin Analizi:

Temel hareketler Kontrol listelerinin test tekrar test güvenilirliği incelenmiştir. Bunun için parametrik olmayan korelasyon testi Kendall' Tau kullanılmıştır (8).

BULGULAR

Bir uygulamadan başka bir uygulamaya tutarlı sonuçlar verebilme gücünün bir ölçüsü olarak kararlılık katsayısı olarak da bilinen test-tekrar-test güvenilirliği incelenmiştir. Test-tekrar-test güvenilirliği için kontrol testleri 20 beden eğitimi öğretmenine 15 gün ara ile uygulanmıştır.

Tablo 2. Temel Hareketlere İlişkin Test-Tekrar-Test Korelasyon Değerleri

Temel Hareketler	Test-Tekrar-Test Korelasyon Değerleri
Yer Değiştirme Hareketleri	
Yürüme	.773*
Koşma	.864*
Dikey Sıçrama	.855*
Yatay Sıçrama	.651*
Galop	.659*
Kayma Adımı	.696*
Adım al sek	.741*
Sekme	.753*
Uzun adım koşu	.846*
Nesne Kontrol Gerektiren hareketler	
Altan atış	.710*
Yukardan atış	.973*
Altan yakalama	.726*
Yukarıdan yakalama	.608*
Ayakla topa vurma	.838*
Sopa ile topa vurma	.764*
Yerden yuvarlama	.469**

* p<0.01

** p<0.05

TARTIŞMA VE SONUÇ

Genel olarak incelendiğinde, test-tekrar-test güvenirligi katsayılarının yüksek olduğu görülmektedir. Buna bağlı olarak elde edilen güvenirlilik katsayıları Temel Hareketler Kontrol Listelerinin güvenilir olduğuna dair bilgi vermektedir. Yapılan test-tekrar-test güvenirligi $r=.608-.982$ arasında çıkmıştır. Yalnızca yerden yuvarlama $r=.469$ $p<0.05$ hareketleri düşük gibi görünse de 1. ve 2. değerlendirme arasında .95 anlamlı bir ilişki vardır.

Tüm bu veriler dikkate alındığında, katsayıları Temel Hareketler Kontrol Listelerinin beden eğitimi derslerinde temel hareketlerin gözlenmesinde beden eğitimi öğretmenlerinin kullanımına uygun olduğu görülmektedir.

Gallahue ve Ozmun'un (6), Temel Hareketlerin değerlendirilmesinde kullanılan testlerin güvenilir, kolay kullanımı olan ve gözleme dayalı olduğunu bildirirler.

Kontrol listeleri erken dönemlerde motor gelişimin gözlenmesinde kullanılmıştır (9). İlerleyen zamanda yapılandırılmış beceri gelişim yöntemleri ile diğer yöntemlerin karşılaştırılmasında kullanılmıştır (10).

Legendorfer (11), çalışmasında yukardan atış becerisi üzerine iki farklı hedef koşulunun etkisini yine kontrol listeleriyle incelemiştir.

Bazı engel gruplarında hareket gelişimi diğer alanlardaki yetersizlikten dolayı etkilenir. Bu nedenle gelişim çok yavaştır. Hareketlerin gözlenmesinde gözlem formları kullanımı özellikle de kontrol listelerinin kullanımı, engelli bireylerle çalışan kurumlarda yaygındır. Bu araçlar öğretmenin çocuğun motor gelişimini takip etmesine yardımcı olur.

Diler (12), temel hareketlerin gelişimine (yerden yuvarlama ve galop) müdahalede bulunan bir çalışmada geliştirilen kontrol listeleri kullanmıştır (12).

Kontrol listelerinin amacı hareketin ya da becerinin sonucunu değil kalitesini değerlendirmektir. Temel hareketler 2 yaşından 10 yaşına kadar çocuklarda kazanılır. 2006 yılından itibaren uygulanmaya başlayan Beden Eğitimi Programı, ilköğretimin ilk 3 sınıfında derslerin Hareket Eğitim Modeli ile işlenmesini önermektedir. Bunun anlamı; artık çocukların temel beceri gelişimine beden eğitimi dersleri ile yapılandırılmış bir yöntemle müdahale demektir. Temel hareketlerdeki gelişimi değerlendirmek için kullanılan değerlendirme araçlarından bir tanesi kontrol listeleridir. Geliştirilen Temel Hareketler Kontrol Listeleri ile çocukların temel hareketlerini değerlendirmek kolay olacaktır. Bundan sonra hem beden eğitimi öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri tarafından kontrol listelerinin kullanılmaya hem de diğer değerlendirme araçlarının güvenilirlik çalışmaları yapılarak beden eğitimi alanına kazandırılmaya gereksim vardır.

KAYNAKLAR

1. **Anonymous**, National Council for Curriculum and Assessment (NCCA) Junior Cycle Physical Education Syllabus, Publications Dublin: s.53-55, 2003.
2. **Alberta, L.**, Learning and Teaching Resources Branch, Edmonton, Alberta, Canada, 2002.
3. **Gallahue, D.L.**, Donnelly, F.C., Assessing Progress: Motor, Fitness, and Physical Activity Assessment. Development Physical Education for All Children, s. 282–313, 2003.
4. **Anonim**, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) İlköğretim Beden Eğitimi (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı Kitabı, Ankara, s.19, 2007.
5. **Horvat, M., Block, M.E., Kelly, L.E.**, Developmental and Adapted Physical activity Assessment. Champaign, IL: Human Kinetics, s.37, 2007.
6. **Gallahue D.L., Ozmun J.C.**, Understanding Motor Development: Infant, Children, Adolescents, Adults. Sixth Edition.2006.
7. **Ulrich, D. A.**, Test of Gross Motor Development II. Austin. TX: Pro-Ed. 2000.
8. **Field, A.**, Discovering Statics Using SPSS. SAGE Publications Ltd. London, s.131, 2005.
9. **Miller, S.**, The Facilitation of Fundamental Motor Skill Learning in Young Children, Unpublished Doctoral Dissertation, Michigan State University, 1978.
10. **Leudke, G.C.**, Range of Motion as the focus of teaching the overhand throwing Pattern to children. Unpublished doctoral dissertation, Indiana University, 1980.
11. **Legendorfer, S.**, Goal of a Motor Task as a Constraint on Developmental Status. In J. Clark & J. Humphrey (Eds), Advances in Motor Development Research, New York: AMS Pres, 1988.
12. **Diler, S.**, “7–14 Yaş Arası Hafif Zihinsel Engelli Çocuklarda İşitsel ve Görsel Geri Bildirim Öğrenmeye Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, 2007